Чекајући НАТО

Пише: Мирјана Анђелковић-Лукић
четвртак, 21 јануар 2010 17:00

У Србији је ових дана око 200 интелектуалаца покренуло петицију којом се захтева да се спроведе референдум поводом евентуалног уласка Србије у НАТО алијансу. Некако се уврежило мишљење да се у Европску унију улази преко чланства у НАТО, јер су неке суседне земље, попут Румуније и Бугарске прво примљене у НАТО па тек после су постале чланице Европске уније. Најобавештенији човек о овоме, актуелни министар војни није јасно рекао да ли је време да Србија уђе у НАТО или не, али је зато потврдио чињеницу да је српска војска реформисана по НАТО стандардима. Зна се да српска војска не располаже и наоружањем по НАТО стандардима. Да би била у потпуности компатибилна са НАТО, требало би да има и наоружање по НАТО стандардима, а то много кошта, и додатно би оптеретило ионако танак српски буџет. Јавно мнење Србије је против уласка у НАТО, али постоји оправдан страх да би се на министарском нивоу, далеко од очију јавности могао потписати тај споразум, као што је уосталом, далеко од очију јавности потписан и споразум СОФА. Зато је велику пажњу и додатну забринутост изазвао чланак објављен у најстаријем српском гласилу из пера војног коментатора о томе да НАТО поседује (америчке) покретне бетонске контејнере у које се смештају бојеве главе са нуклеарним пуњењем и који се једноставно само укопају у тле земље чланице НАТО, чекајући одређен тренутак за активирање. Наша земља није чланица НАТО, а од 2007. је скупштинском декларацијом и војно неутрална. Закључак декларације је да нико не може, нити има право да донесе одлуку о приступању Србије било ком војном савезу без сагласности грађана, који о томе одлуку могу донети искључиво на референдуму. Србија је после петооктобарског преврата практично под протекторатом САД, а на њеној територији се налази једна од највећих америчких база на тлу Европе, у коју ретко који појединац може да уђе. Чак ни сви који су у њој запослени, немају приступ појединим објектима унутар базе. Толика тајност у активностима базе изазива одређене сумње.

НАТО је као незвани гост, увелико умарширао у Србију. На Косову и Метохији има велику војну базу, а после ратификовања споразума СОФА, биће и других база, као што је Копаоник, на који су одавно бацили око, па аеродроми у Нишу, Вршцу, Пониквама, а празне касаране на југу Србије, које су већ адаптиране по НАТО стандардима, чекају неку туђу војску да умаршира у њих. Због овога је Србија морала да смањи своје војне ефективе и да редукује наменску (војну) прозводњу. НАТО не подноси другу војску у својој близини. Под синтагмом „Ко није с нама, он је против нас“, свака војска која се нађе у њиховој близини мора да нестане, или да се смањи толико да не би ни у ком случају представљала озбиљну оружану силу. Очигледно да реформе у обогаљивању српске војске нису до краја завршене, јер високи званичници из САД као господин Бајден приликом своје посете Београду, охрабрују министра Шутановца речима да ће „подржати даље реформе војске“ не само вербално, већ и плаћају ту и такву „реформу“.

У тим реформама нашло се и место за сарадњу наше војске са Националном гардом Охајо о којој српски министар војни и високи официри српске војске говоре с некритичним одушевљењем. Хвале вредна сарадња није само наш специјалитет. Такву сарадњу остварују и друге државе екс Југосавије или, како је модерно рећи, Западног Балкана.

Тако Македонија сарађује са Националном гардом Вермонта још од 1994. године, и та сарадња је крунисана децембра 2009. године слањем 80 македонских војника на Авганистанско ратиште. Националној гарди из Вермонта је наводно требало 18 месеци да убеди Пентагон да одобри такву сарадњу.

Хрватске оружане снаге сарађују са Националном гардом Минесоте и у прошлој 2009. години су послале у Авганистан 12 чланова хрватског дела Оперативог саветодавног тима за везу. Хрватски војници који су раније били у Авганистану углавном су обучавани у Немачкој, ови који су послани прошле године у априлу, први пут су обуку прошли у Хрватској. Војно искуство су стекли током сукоба у Хрватској деведесетих година (Олуја и Бљесак!). Припадници Националне гарде Минесоте су ратно искуство стекли у Ираку, Авганистану и на Косову.

У Црној Гори је још 2006. године у Подгорици установљен Програм државног партнерства између Црне Горе и Националне гарде америчке државе Мејн. Одушевљење овим партнерством није крио начелник црногорског Генералштаба и том приликом је рекао да ће Војска Црне Горе, „поред домаћих, извршавати и све своје међународне обавезе и на том плану биће им потребна подршка и помоћ САД, и да у држави Мејн имају партнера који ће им помоћи да успешно извршавају све задатке“. На ову изјаву стигао је и пригодан одговор главног официра из државе Мејн, генерала Блама, у коме је истакао да је „прва област у сарадњи размена официра, подофицира и војника, друга подразумева сарадњу војних јединица, трећа размену искустава и процес учења, док четврта област обухвата помоћ цивилном сектору у ванредним ситуацијама”, дакле, све исто као и у нашој сарадњи са Националном гардом из Охаја.

Оружане снаге Босне и Херцеговине сарађују са Националном гардом државе Мериленд, која је побратимска држава Босни и Херцеговини. У оквиру те сарадње, врше се здружене војне вежбе и активно сарађују на планирању даљег развоја БиХ и њеном пријему у чланство НАТО-а.

Ни Словенија није остала ван војних ангажмана. Словенија, која „снажно подржава независност Косова“ (према речима њиховог председника Тирка током посете Косову децембра прошле године) и „која је током целе најновије историје подржавала Косово у његовој европској перспективи и посветила дужну пажњу овом питању, јер је само европском перспективом могуће да се настави просперитет земаља Западног Балкана", има 380 војника, припадника КФОР-а у зони одговорности Мултинационалних снага „Запад“ са седиштем у Пећи. Колико је сарадња Косова и Словеније братска, показује и обећање министарке одбране Словеније да ће послати помоћ од око два милиона евра за „подизање капацитета Безбедносних снага Косова“. Против кога ће те снаге дејствовати у датом тренутку, ваљда је свима у Србији јасно.

Само је питање времена кад ће своје војнике у оквиру сарадње са Националним гардама САД послати војске Црне Горе, Босне и Херцеговине, али и Србије, на нека друга ратишта у одбрану „америчких националних интереса“. Одбрана америчких националних интереса биће важнија од одбране властитих, српских, националних интереса. Већ се провлачи кроз медије прича да ће на ратишта одлазити „добровољци“, тако да ће држава од свега опрати руке. Сиромаштво држава бивше Југославије учиниће своје, добровољци ће се пријављивати за рат због пара, и то је оно што је најтужније у целој причи: постаће нечија туђа, најамничка војска, упућена у беспућа Авганистана или пустиње Ирака па им се у сусрету са неким терористом самоубицом, ни гробови неће знати.

Крајем прошле године наша војна делегација боравила је у Вашингтону како би се „унапредила, проширила и додатно учврстила војна сарадња између САД и Србије“ и том прилком је на коктелу после успешних разговора, један високи официр америчке војске узвикнуо: „Балкан је, заиста, био и остао велика непознаница. Како, иначе, објаснити да је војна сарадња под бројем један у нашим односима са Србијом - против које смо ратовали пре само десет година!?“ То питање заокупља многе грађане Србије и да је с њима разговарао овај амерички официр, вероватно би чуо сасвим другу причу о „војној“ сарадњи и љубави са САД. Какав је стварни однос ове земље према Србији, види се из добронамерне опомене српског лобисте из САД, господина Џемса Џатраса. После победе демократа и доласка Обаме на њено чело, рекао је да САД хоће да покажу да оне данас на Балкану воде много бољу спољну политику од „глупих републиканаца“. Циљ им је уствари да наставе Клинтонову политику, а то је уништење Републике Српске, као и њеног имена. Тражиће од Тадића да се одрекне Косова да би заузврат добио чланство у НАТО и ЕУ. Вашингтон је веома узнемирен јачањем утицаја Москве у Београду и Бањалуци. Сами треба да проценимо ко нам је ту пријатељ. По мишљењу господина Џатраса, Вашингтон то свакако није јер, за разлику од Руса, који на нове споразуме гледају комерцијално, САД све види политички, али и војно.

А да САД на све гледају из визуре својих интереса, то нам је одавно постало јасно. А дотле, умреженост Западног Балкана са Националним гардама САД, као пауковом мрежом, одсликава право стање статуса - националног, економског и војног, земаља које су се нашле у тој челичној мрежи из које ће тешко успети да се ишчупају. То је стварност, и нажалост судбина вазалних, малих и слабих земаља, које су настале на развалинама бивше СФРЈ.